

SOBRE ALGUNS ASPECTES DE L'OBRA ESCRITA DEL DOCTOR DIDAC PARELLADA (1914 - 1994). LA HISTORIA DE LA MEDICINA.

Edelmira DOMENECH i LLABERIA

El doctor Dídac Parellada i Feliu (Tiana, 18-4-1914 - Barcelona, 3-5-1994) té una obra molt extensa. Ha estat fonamentalment psiquiatre, i la immensa majoria dels seus escrits estan en aquesta direcció. La seva obra institucional és sòlida, com a metge director de l'Institut Psiquiàtric Femení de Sant Boi de Llobregat (1947-1971) i de la Clínica mental de la Diputació de Barcelona a Santa Coloma de Gramenet (1972-1976). Fou director de les revistes "Informaciones Psiquiátricas" (1955-1970) i "Rapports de Psicología y Psiquiatria Pediátricas" (1968-1978). Tenia facilitat per escriure i és autor d'un nombre elevat de treballs, de nivells diferents.

Podríem dividir els seus escrits segons dos criteris: per la seva extensió o per la seva temàtica. Ambdues divisions són vàlides i es complementen.

D'acord amb la primera, per l'extensió del treball, en separem tres grups: 1. Els llibres i monografies; 2. Els articles científics; 3. Els articles de premsa, que tenen més fugacitat.

D'acord amb el segon criteri, la temàtica, en diferenciem els següents aspectes:

1. Obra estrictament psiquiàtrica, centrant-nos com a tal la clínica, prevenció i terapèutica. Es la part més essencial de la seva activitat. Ja cal dir ara que Parellada fou fonamentalment un metge psiquiatre.
2. Els escrits en els que predomina un caire humanístic i literari, sovint relacionat amb dos vessants, el pròpiament psiquiàtric i l'històric.
3. Treballs d'història de la medicina, que de fet són d'història de la psiquiatria i la majoria d'història de la psiquiatria catalana.

Els hem posat en aquest ordre atenent-nos principalment a l'evolució cronològica de la temàtica de l'autor. Els treballs psiquiàtrics els comença l'any 1942. Estan vius ja des del començament de la seva activitat assistencial i científica. En canvi els d'història de la medicina ocupen l'última part de la seva vida, i en l'últim període de manera gairebé majoritària. El vessant més

humanístic el trobem gairebé en tot el temps de la seva producció. Aquí comentarem únicament la part de la seva obra dedicada a la història de la medicina.

* Parellada fou un amic i abans d'entrar en l'anàlisi dels seus treballs històrics voldria remarcar algunes de les seves qualitats:

Dídac Parellada fou un gran treballador. La seva humanitat i vocació de psiquiatre van fer que es donés a molts malalts. La seva bonhomia feien d'ell un home equilibrat i amb seny, un home de pau i concòrdia. Ha deixat més de tres-centes publicacions. S'ha dit que li agradava escriure, però escriure sempre requereix un esforç. Va treballar fins a última hora. Fou també un home íntegre i conseqüent. La seva conducta mai no va traïr el seu pensament i paraules. I va ser fidel sempre a la seva ideologia.

* Parellada fou un home ordenat i això ens ha permès entrar amb una certa facilitat en l'anàlisi de la seva obra. Ell mateix n'ha deixat prou informació, tot i que en alguns aspectes, els relacionats amb una forma aparentment minor, la col·laboració a la premsa, és bastant incompleta. Ens ha deixat multitud de separates i fotocòpies, i un curriculum ordenat on recull fins a 275 publicacions, deixant fora les de la premsa, que foren freqüents i no esmenta. Això arriba pràcticament fins que va entrar a l'Acadèmia de Medicina, on fou electe l'any 1985 i ingressà el 1986. Així doncs podem considerar que la seva obra escrita, de caràcter científic, està al voltant dels tres-cents treballs. D'ells una trentena tenen relació directa amb la història de la medicina.

El tema històric significa doncs pràcticament un 10 %, en nombre, dels treballs mèdics de Dídac Parellada, en una avaluació global. Si ho analitzem de manera fraccionada en el temps, en l'últim decenni són majoritaris. Si tenim en compte l'obra més voluminosa, els llibres, el paper de la història de la medicina és prou gran, pràcticament són el primer grup. Això fa doncs que Dídac Parellada, que ha estat fonamentalment un psiquiatre, ja ho hem dit, pugui ser considerat també com un historiador de la medicina.

* ¿Com arriba Parellada a aquest camp? Hi arriba tard, aquest és un fet prou clar en l'anàlisi de la seva obra. A la relació de treballs que ens ha deixat el primer data de 1942. El primer d'història de la medicina, el que vol dir en el seu cas història de la psiquiatria, data del 1957. Tarda quinze anys a venir i és el número 29 de la llista. És una aportació aïllada sobre Pi i Molist i la colònia de Gheel. El primer de caràcter humanístic data del 1963 i és el número 38. El segon de tipus històric data de 1975, és una aportació al segon congrés d'Història de la Medicina Catalana. Al llistat és el número 174 dels seus treballs.

Cal dir que en el primer Congrés, el de 1970, presidit per un psiquiatre, Ramon Sarró, Parellada va participar-hi com a moderador de la taula sobre "Les gran

etapes de la psiquiatria catalana", però sense signar cap treball. En el segon Congrés hi té una comunicació. En l'espanyol d'història de la medicina, que es va fer el 1979, té tres aportacions. I arrenca fort a partir del 1980 amb un llibre que és cabdal, "L'obra psiquiàtrica catalana impresa a l'entressegle 1875-1936". Després en el Congrés de Poblet de 1985 ja hi fa una tasca molt activa, el que el porta a ser proposat com a president del Vè Congrés, el de Barcelona de 1988, i a ser president de la Societat Catalana d'Història de la Medicina.

La dedicació de Dídac Parellada a la història de la medicina creiem doncs que és una conseqüència dels Congressos d'Història de la Medicina Catalana. El camp estava evidentment abonat, però l'enzim catalitzador que va fer abundant la tasca van ser els Congressos, que donaven una via de sortida als treballs, si més no per mitjà de les actes, recollides a partir del tercer congrés en la revista Gimbernat. En aquesta revista hi trobem gairebé la meitat dels títols sobre tema d'història de la medicina publicats per Parellada.

També cal dir una altra cosa que ens pot fer modificar una mica aquesta visió. Es evident que en la premsa diària un tema de psiquiatria té gairebé només el valor de la divulgació. Però en el camp de la història la valoració pot ser diferent. I ja hem dit que ara no tenim el coneixement suficient de l'obra periodística de Dídac Parellada, plasmada principalment al Diari de Barcelona i al Correu Català. Pel coneixement parcial que en tenim sabem que hi ha alguns articles que tenen relació amb els nostres temes, però no en tenim una visió global. Probablement tinguin un nivell d'informació i una intenció diferents dels que es publiquen en revistes tècniques, però això no vol dir que no tinguin interès algunes de les seves aportacions. Es un vessant diferent que coneixem poc.

ANALISI DE L'OBRA D'HISTORIA DE LA MEDICINA

La centrarem en dos camps, d'extensió diferent, els llibres i els articles en revistes. Parellada és autor de quatre llibres d'història de la medicina: dos els signa com únic autor i els altres dos són en col·laboració triple.

Els articles se centren bàsicament en dues línies: l'anàlisi de l'obra personal de psiquiatres "menors" i els estudis del contingut de diccionaris mèdics.

1. LA BIBLIOGRAFIA PSIQUIATRICA (1980)

El text de "L'obra psiquiàtrica catalana impresa a l'entressegle, 1875-1936" és un llibre important. A més està molt ben editat, el més acurat que ha fet l'autor (1). Es una font d'informació imprescindible pel qui vulgui conèixer amb detall què es va publicar de psiquiatria aquí durant seixanta anys, que han estat els de la formació de l'especialitat a Catalunya. Recull 1.517 referències bibliogràfiques,

buidades de 26 revistes, apart de les monografies. El mateix autor remarca que hi ha un 72 % de treballs originals, el que són 1.096 treballs, i un 28 % de recensions i comentaris.

Ens permet veure, ben ràpidament, el lloc que ocupa cada autor dins del nostre panorama. Així tenim el capítols dels grans treballadors de l'especialitat, amb més de cent aportacions, que són quatre. Dos pertanyen a la que en podríem dir "segona generació" de psiquiatres. La primera, més extensa en el temps, és la dels mestres anteriors, els fundadors: Giné entre ells. A la segona, de fet deixebles de Giné, l'únic que es preocupà d'aglutinar un grup i crear escola, són Artur Galceràn i Granés, i Antoni Rodríguez-Morini. Ambdós van treballar a Nova Betlem, i el període estudiat per Parellada inclou la totalitat de la seva obra. Els altres dos, de la generació següent, són Emili Mira i Bel-larmí Rodríguez Arias, amb només una part de la seva obra en aquest període.

També ens fa descobrir el nom de psiquiatres "secundaris", avui en part oblidats, i sobre alguns dels quals Parellada hi ha tornat. Exemples en són Ferran Bravo Moreno, Pere Ribas i Pujol, Pere Rius i Matas.

Es una eina de consulta i treball bàsica pel qui vulgui conèixer aquest període la història de la nostra psiquiatria. Es va fer una edició llarga i malgrat tot és un llibre no excessivament conegut però amb els anys acabarà essent molt buscat.

2. ELS METGES ESCRITORS CATALANS

Es el text del seu discurs d'ingrés a la Reial Acadèmia de Medicina, fet el 14 de desembre de 1986. El discurs té 107 pàgines, a més de 67 d'apèndix. Té més de cent pàgines (i el llibre sencer dues-centes una) i ja es pot veure que pel seu volum és més que un discurs (2). També és una eina de treball.

Aquí enganxa, més que en cap altre treball seu, el vessant d'historiador i d'humanista. A la mateixa taula del discurs, com a índex del contingut i títol dels diversos capítols, hi podem trobar algunes de les claus de la manera de fer d'en Parellada, sigui com a afirmació o com a pregunta, sovint retratant-se ell mateix: "El metge com a treballador del progrés i la cultura". O bé la pregunta "Perquè els metges escriuen literatura?" i immediatament una resposta: "El difícil coneixement de la persona". Es un text que aporta una quantitat d'informació impressionant pel coneixement del vessant cultural, no l'estrictament científic, dels metges catalans, i la seva contribució a la cultura del país. I també cal dir que junt a l'obra dels més coneguts: Llorenç Villalonga a la novel·la, Màrius Torres a la poesia, Jaume Salom al teatre, esmenta una munió de dades sobre fets menys coneguts i de menys difusió, i probablement qualitat en la majoria, de les afeccions dels nostres metges.

3. ALTRES DOS LLIBRES:

Els esmentaré, però no en faré comentari perquè hi he intervingut personalment. Un és les "Bases històriques de la psiquiatria catalana moderna". Es va editar l'any 1987 i recull una quarantena d'articles que estaven esparsos sobre el tema (3). La seva intenció era fer conèixer una massa de treball prou extensa sobre un tema concret, la història de la nostra psiquiatria. En aquest recull, que aplega escrits de nou autors, hi ha una dotzena de treballs de Parellada. Ja els comentarem en l'apartat d'articles. L'altre és el "Lexicon" un llibre que li feia molta il·lusió i que després esmentaré (4).

Hi ha també un altre llibre "Psiquiatria y Literatura" que recull una visió psiquiàtrica de molts aspectes de la literatura, publicats a la revista Glosa, i que s'escau més en el capítol d'Humanitats (5). Es un recull de quaranta-un articles publicats a la revista "Clínica Rural" que demostren l'esperit analític en les lectures de Parellada i un bon coneixement de la literatura universal.

4. ELS ARTICLES D'HISTORIA DE LA PSIQUIATRIA. LES PERSONALITATS SECUNDARIES

Potser la línia més important en els articles de Parellada pel que fa a la història de la medicina estricta és la recuperació del coneixement de l'obra dels personatges secundaris de la nostra psiquiatria. Es una orientació important perquè mentre que les personalitats de primer ordre solen ser més conegudes les altre queden esvaïdes i acaben diluïdes en el record col·lectiu. En aquest sentit és una aportació important i marca una línia.

Aquest és un vessant actiu en l'activitat de Parellada en els últims anys. Té una línia conductora ben clara, donar informació sobre fets i persones poc conegudes. Potser és més útil analitzar l'obra d'un autor que té una activitat pública, una obra extensa, treballs previs sobre el tema. Seria el cas dels que Sarró anomenava quatre grans: Mata, Letamendi, Pi i Molist i Giné i Partagàs. Però creiem que és més difícil, costa més de trobar dades, sobre autors de segona línia. Aquesta ha estat l'especialització de Parellada en el nostre camp. Fer conèixer l'obra d'alguns psiquiatres que estaven totalment oblidats. Els seus escrits potser han tingut menys importància o transcendència que els primers, però contribueixen a formar també el cos de la nostra psiquiatria. Una especialitat no es fa amb quatre persones soles, sinó amb el conjunt de tots, i cadascun hi ha fet una funció. El desenvolupament d'aquest vessant, si més en la seva expressió pública, i en part en la seva intenció, creiem que és un fruit de l'activitat dels Congressos d'Història de la Medicina Catalana.

Els seus escrits publicats versen sobre persones de finals del segle XIX, com Josep Call i Morros, amb la seva "Higiene del alma" de 1888; Baldomer Comulada, amb la seva tipologia cranioscòpica; Antoni Rodríguez Morini i Pere Ribas i Pujol, deixebles directes de Giné a Nova Betlem. També els d'aquest segle, com Rius i Mates i Joan Vilató, ambdós traspassats els anys quaranta; Dídac Ruiz, personatge curiós mort el 1959 a Tolosa de Llenguadoc; Tomàs Busquet, Joan Juncosa, Joan I. Valentí Marroig, Manuel Morales de Velasco, Nicanor Ancochea i potser algun altre (6 a 17). Altres pocs han romàs inèdits.

Alguns els va fer sol i altres en col·laboració. No fóra just, ni hagués estat en l'esperit de Dídac Parellada, deixar d'esmentar-los, així Ricard Pons i Bartran, Pau Ortega, Domènech Saumench, Bartomeu Mestre, J.L. Martí i Tusquets, i Francesc Xavier Buqueras.

Altres articles. Queden alguns treballs de la mateixa orientació, però no tan lligats a aquesta línia de psiquiatries d'obra poc coneguda. Són pocs, i en menció breu: i una referència a "la colònia de orates de Gheel", visitada per Pi i Molist, que fou el primer treball de Parellada en aquesta línia, l'any 1957. També escrits sobre Monlau, la Revista Frenopàtica Barcelonesa, de Joan Giné, o referències a la fisiognòmica d'Esteve Pujasol, o aspectes les concepcions psicòmàtiques en l'obra de Joan Freixes i Freixes (18 a 22).

5. L'ANALISI DE DICCIONARIS. EL "LEXICON"

Aquest vessant es va desenvolupar més clarament després del seu ingrés a la Reial Acadèmia i el seu nomenament com a bibliotecari. La idea ja la tenia al cap de feia temps i la prova n'és el "Lexicon". Va anar fent una lectura detallada de molts aspectes que li semblaven interessants dels vells diccionaris mèdics que hi ha a l'Acadèmia, des del "Thesaurus" de Burnet o el "Lexicon" de Castello, del segle XVII, als de James o Col de Vilars. Es van publicar a la revista de l'Acadèmia (23 a 27). També havia recollit una relativament extensa terminologia de la medicina popular catalana, publicada com a article l'any 1988 (28).

També va interessar-se pels reculls històrics dels escrits de la seva especialitat. Així en va publicar un sobre bibliografia psiquiàtrica del segle XVIII (29), en una línia que volia continuar en altres períodes. El del XVII no va arribar a imprimir-lo. Quan es va publicar el catàleg de la biblioteca de l'Acadèmia, de la que n'era aleshores responsable, va fer una nota sobre aquesta obra (30).

En aquesta línia hi ha el "Lexicon Psiquiàtric arcaic i curiós". Es un text publicat l'abril de 1993. El primer manuscrit el tenia fet de feia temps, i la seva edició va durar alguns anys. Fonts diverses donaven un contingut molt divers i poc uniforme i calia donar una certa unitat al conjunt. I en aquest temps s'anaven

buidant altres fonts que ampliaven considerablement el contingut. Així ha sortit la versió definitiva. Un punt, en el que vam estar-hi fàcilment d'acord, va ser respectar les diverses fonts idiomàtiques, el que significava una certa complexitat. Era un llibre que li feia il·lusió i a vegades esmentava la trobada de noves dades per a una segona edició.

5. LA SEVA TESI DE DOCTORAT

Parellada va llegir la seva tesi de doctorat l'any 1978 i la va fer sobre un tema de caràcter d'història general de la psiquiatria. Feia una anàlisi de diverses idees i patologies importants en la psiquiatria per mitjà de l'estudi del contingut d'algunes revistes del segle XIX. Són dos volums ben gruixuts amb un total de més de set-centes cinquanta pàgines. Hi ha també una part iconogràfica, efígies dels psiquiatres més coneguts, en part en forma de caricatura, que dona una certa amenitat al contingut. El seu director fou el doctor Joan Obiols i Vié, catedràtic de psiquiatria de la Universitat de Barcelona (31).

6. ALTRES ASPECTES

L'obra de caràcter més humanístic és molt extensa. Ja s'ha esmentat el llibre sobre "Psiquiatria y Literatura", que recull articles sobre una història psiquiàtrica de la literatura. Altres dos llibres són aprofundiments més monogràfics sobre l'obra d'un autor concret. Es el cas del "Recordatori a Chesterton" publicat el 1974 (32) i "La resposta de Papini" de deu anys més tard (33). Tenen pròleg i cloenda de tres amics seus de molts anys: Octavi Saltor, Leandre Amigó i Tomàs Roig i Llop. Aquí s'hi reflexa la visió cristiana de la personalitat de Parellada. I encara cal esmentar un tercer llibre en aquest sentit, les memòries d'una penya barcelonina on va estar bastants anys, la del Rall (34). No és ara el moment d'analitzar-los, però sí de deixar-ne constància en aquesta línia.

Des del punt de vista de l'activitat institucional cal recordar que Dídac Parellada fou president de la Societat Catalana d'Història de la Medicina, el quart en la seva llista, i també president del Vè Congrés d'Història de la Medicina Catalana, que es va fer a Barcelona, a les sales de la Reial Acadèmia de Medicina, el mes de juny de 1988.

A l'Acadèmia de Medicina en fou membre electe el 1985, ingressà el 1986 i des d'aquell any ja formà part de la junta directiva en qualitat de bibliotecari-arxiver (1986-1988) i bibliotecari (1988-1992).

Voldria acabar aquesta comunicació recordant algunes de les paraules que vaig dir en ocasió de la sessió necrològica que es féu a la Societat Catalana d'Història de la Medicina, de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques, el 2 de novembre de 1994:

"Parellada ens ha deixat per tant moltes coses. La seva desaparició tot i que era prevista, esperada per ell mateix amb gran serenor, ens ha deixat un buit. Ja no truca a casa els vespres per a comunicar-nos, amb il·lusió, que havia trobat alguna referència interessant. Però al mateix temps ens ha deixat una pau molt gran, la pau que deixa l'home bo que ha fet el que havia de fer".

RESUMINT

Resumint doncs els principals aspectes de l'activitat de Dídac Parellada com a historiador de la medicina cal assenyalar:

1. Forma una part important de la seva obra, en conjunt poc més del 10 % del total de referències, i molt més si es consideren només els llibres.
2. El desenvolupament d'aquesta activitat es va fer principalment en el període final de l'activitat de Dídac Parellada, i va venir influïda pel desenvolupament dels congressos d'història de la medicina catalana.
3. La seva línia més important de treballs ha estat en l'estudi de l'obra poc coneguda i de les personalitats secundàries de la psiquiatria catalana.
4. Pel coneixement d'aquesta obra "oblidada o dispersa" és important el seu llibre "L'obra psiquiàtrica catalana impresa a l'entresgle".
5. En els últims temps va dedicar part del seu treball a l'estudi de diccionaris antics, que ha dut a diversos articles a la revista de l'Acadèmia, i a la publicació del "Lexicon psiquiàtric arcaic i curiós".
6. En la seva obra minor, dispersa en premsa diària, i que ell no ha recollit en el curriculum que va dipositar a l'Acadèmia, ni ha deixat fotocòpies ni retalls, creiem que hi ha d'haver algunes referències d'interès per la història de la medicina.
7. Institucionalment ha estat president de la Societat Catalana d'Història de la Medicina i del Vè Congrés d'Història de la Medicina Catalana.

NOTES

1. Parellada, Dídac: "L'obra psiquiàtrica catalana impresa a l'entressegle 1875 - 1936". Barcelona (Ed. Glosa) 1980. 186 pp.
2. Parellada, Dídac: "Metges escriptors a Catalunya". Discurs d'ingrés a la Reial Acadèmia de Medicina de Barcelona, llegit el 14 de desembre de 1986. Resposta de Ramon Sarró. Barcelona, 1986. 201 pp.
3. Domènech, Edelmira; Corbellà, Jacint; Parellada, Dídac: "Bases històriques de la Psiquiatria catalana moderna"; Barcelona (PPU. Seminari Pere Mata) 1987. 401 pp.
4. Parellada, Dídac; Domènech, Edelmira; Corbellà, Jacint: "Lexicon Psiquiàtric arcaic i curiós" Barcelona (PPU. Seminari Pere Mata) 1993. 268 pp.
5. Parellada, Diego: "Psiquiatria y Literatura" Barcelona (Ed. Glosa) s.a. (c. 1982), 328 pp.
6. Parellada, Dídac: "Comentaris al llibre 'Higiene del alma' del doctor Josep Call i Morros (editat a Barcelona l'any 1888)". Act. II Congr. Int. Hist. Med. Catal. Barcelona, 1975, I, 267-271.
7. Parellada, Dídac: "Sobre la tipologia cranioscòpica del doctor Baldomero Comulada" Gimbernat, 1986, 6, 271-275.
8. Parellada, Dídac: "El doctor Antonio Rodríguez Morini mestre de l'escola psiquiàtrica catalana (1863 - 1937)". 1987, 7, 245 - 251.
9. Parellada, Dídac; Pons Bartran, Ricard: "El doctor Pere Ribas i Pujol psiquiatre clínic" Gimbernat, 1985, 4, 211 - 217.
10. Parellada, Dídac: "Sobre el psiquiatre Josep Rius i Mates (1872 - 1944)". Gimbernat, 1984, 1, 231-141.
11. Parellada, Dídac: "L'obra del doctor Joan Vilató i Gómez (1885 - 1947)" Gimbernat, 1984, 1, 223 - 230.
12. Parellada, Dídac; Ortega, Pau: "El doctor Dídac Ruiz vist per Prudenci Bertrana i per d'altres" Gimbernat, 1986, 5, 283 - 291.
13. Parellada, Dídac: "El doctor Tomàs Busquet i Teixidor, fundador de la Clínica Mental de la Diputació Provincial de Barcelona i de la Generalitat de Catalunya" Gimbernat, 1984, 2, 1-7.
14. Parellada, Dídac: "Recordatori psiquiàtric al doctor Joan Juncosa Orga", Gimbernat, 1986, 6, 277 - 282.
15. Mestre, Bartomeu; Parellada, Dídac: "El doctor Joan Ignasi Valentí Marroig i la seva obra psiquiàtrica, Gimbernat, 1985, 4, 167-172.
16. Parellada, Dídac: "Recordatori psiquiàtric al doctor Manuel Morales de Velasco" Gimbernat, 1987, 8, 201-204.
17. Parellada, Dídac: "Recordatori psiquiàtric al doctor Nicanor Ancochea Hombrevella" Gimbernat, 1987, 7, 253 - 259.
- 18.- Parellada, Dídac: "La Colonia de Orates de Gheel, del Dr. Emilio Pi y Molist. 1856". Inform. Psiquiatr. 1956, 1, 87-91.
19. Parellada, D; Buqueras, F.X: "L'obra psiquiàtrica de Pere Felip Monlau i Roca" Gimbernat, 1990, 13, 181-191.
20. Parellada, Dídac: "El centenari de la 'Revista Frenopática Barcelonesa'", Gimbernat, 1985, 3, 363-366.
21. Parellada, Dídac: "El llibre d'Esteve Pujasol" Gimbernat, 1984, 2,9-18.

22. Parellada, Dídac: "La concepció psicosomàtica del doctor Joan Freixas i Freixas" Gimbernat, 1985, 3, 367-371.
23. Parellada, D: "Els diccionaris mèdics com a exponents de la medicina del seu temps. I. El 'Thesaurus' de Thomas Burnet". Rev. RAM de B. 1989, 4, 73-82.
24. Parellada, D: "Els diccionaris mèdics com a exponent de la medicina del seu temps. II. El 'Lexicon Medicum' de Bartolomeo Castello (Patavi, 1746)". Rev. RAM de B, 1989, 4, 145-153.
25. Parellada, D: "Els diccionaris mèdics com exponents de la medicina del seu temps. III. El 'Dictionnaire Universel de la Médecine' de Robert James (1746)". Rev. RAM de B, 1990, 5, 41-49.
26. Parellada, D: "Els diccionaris mèdics com exponent de la medicina del seu temps. IV. El 'Dictionnaire historique de la médecine' d'Eloy (1755)". Rev. RAM de B. 1990, 5, 171-179.
27. Parellada, D: "Els diccionaris mèdics antics com exponent de la medicina del seu temps. V. Tres diccionaris de cirurgia: Col de Vilars 81759), Louis (1772) i Sue (1788)". Rev. RAM de B. 1991, 6, 157-169.
28. Parellada, Dídac: "Terminologia de la medicina popular catalana" Gimbernat, 1988, 9, 257 - 270.
29. Parellada, Dídac: "Bibliografia psiquiàtrica del segle XVIII" Barcelona (ed. Glosa) 1985. 32 pp.
30. Parellada, Dídac: "El catàleg de la secció antiquària de la biblioteca de la Reial Acadèmia de Medicina de Barcelona" Rev. RAM de B, 1987, 2 (1), p. 58.
31. Parellada i Feliu, Dídac: "Aportació a l'estudi de l'evolució psiquiàtrica en el segle XIX (analitzada a través de les revistes de l'època)" tesi. Universitat de barcelona, 1978. (2 vols 522 + 252 pp.)
32. Parellada, Dídac: "Recordatori a Chesterton" Barcelona (ed. Pòrtic, llibres de Butxaca, núm. 96). 1974. 224 pp.
33. Parellada, Dídac: "La resposta de Papini" Barcelona (ed. Glosa) 1984. 175 pp.
34. Parellada, Dídac: "El Rall. Memòries d'una penya artística i literària de Barcelona" Barcelona (El Llamp) 1989. 318 pp.